

DRÖMDIALOG

MEDLEMSBLAD FÖR DRÖMGRUPPSFORUM

Nr 1
1994

Några ord ...

Drömmar... det mest privata och personliga, våra känslors nattliga bilder, metaforer sammanflätade i sinnrika lager från hela vårt liv.

Drömgruppen... trygghet att dela drömmarna med varandra, att tyda drömmarnas språk, att hjälpa oss att ta emot drömmarnas budskap.

Dialogen... i drömgruppens struktur, att knyta ihop drömmen och verkligheten i nuet, drömmen och drömmaren i en djupare förståelse.

Det är en process, drömgruppens arbetsprocess. Men dialogen kan föras vidare ut, mellan oss medlemmar i Drömgruppsforum och med alla som är intresserade av drömmar och drömgrupper.

Drömdialog, styrelsens namnförslag för vårt medlemsblad, ger med sitt namn en inbjudan till oss att föra dialogen om

drömmar och drömgrupper, att utveckla och dela erfarenheter med varandra.

I vårt första nummer har Ann Malmquist skrivit en artikel från sagoön Poros i Grekland där Ingegärd Hansson ordnade kursen "Working with dreams in Greece" och Montague Ullman ledde den.

Else Bengtsson berättar om en drömgruppsweekend i Västerbotten.

Inbjudan till Årsmöte, information om Drömgruppsforums utbildningsprogram och vår folder finns också med.

Och som en alldeles extra introduktion till vårt medlemsblad har Montague Ullman skickat en essay om Artur Lundkvists bok "Färdas i drömmar och föreställningar"

Jag önskar er alla en stunds god och stimulerande läsning och en God Fortsättning på det Nya Året!

Gunvor Ljung-Elthammar

Drömgruppsarbete i Västernorrland

I och med drömgruppsarbetet fredag 22 och lördag 23 oktober 1993 har Västernorrland nu placerat sig på Ullmanmetodens utmärkta metodkarta. Ifrån St Lukas-stiftelsens lokalavdelning i Härnösand- Sundsvall har man tidigare gjort försök att samla intresserade, och nu har det lyckats! Planeringen var att starta fredag kväll med middag och introduktion, samt 1 session och fortsätta med 3 sessioner på lördagen. Söndag skulle då bli en vanlig veckoslutsdag. Det innebar 4 sessioner och en omöjlighet för alla deltagare att arbeta med en egen dröm. Deltagarantalet sattes till 12, en gruppstorlek som dels skulle ge metoden svängrum, dels kunna ge delarna en möjlighet att vara en bland flera som ej delade en dröm. Det borde kunna undanröja trycket, både sitt eget och gruppens, på att nödvändigtvis arbeta med en egen dröm.

Arbete skulle ske på Vårsta Diakonigård inkluderande kost och logi. Så blev det också. Det var fler än 12 som anmälde sig och, emedan ingen gav återbud, vet man att det finns fler i regionen som är intresserade.

Gruppen var helt oerfaren. Åldersmässigt befann sig deltagarna i yngre och äldre medelåldern och två av de tre herrarna, var över pensionsåldern. Båda hade sänkt hörsel och hörapparat för bägge öronen. Första sessionen i en oerfaren grupp bjuder alltid på initialsvårigheter, så också nu.

*

Dessa företrädde av den äldste av de båda männen, som av och till klagade högljutt över svårigheter att höra. Mödan att lyssna och ansträngningen att lära metoden blev till slut övermäktig för denne deltagare och han lättade på spänningen genom en "utskällning" av drömgruppsledaren, kritiserade metoden och ledningen av gruppen. Drömmaren, som till sin egen absoluta förvåning, inte bara sagt sig vilja arbeta med en dröm, utan också delat med sig av "hemliga" tankar, vände sig då till mannen och berättade lugnt och stadigt hur hindrande hans avbrytande kommentarer varit för hennes arbete och att han hade fel i sin kritik av metoden. Innan drömmaren fortsatte gjorde hon en evighetslång paus i bråkdelen av en sekund, en tid då gruppen, med hjälp av de tunga orden, förankrade sig i metoden.

Förklaringen till mannens frustration gavs vid nästa dags första drömsession då denne man till sin egen glädje dels hade en dröm och också modet att arbeta med den. Det visade sig då att gårdagens drömmare, med den drömmens utgångsproblematik, hade slagit upp på vid gavel, en dörr som tillslutits för att hålla skräcken på avstånd!

Ja, som ni förstår så var gruppens reservationer mot Ullmanmetoden därvid undanröjda. De två efterkommande drömmarna gick på upptrampad stig och vi skiljdes efter middagen lördag kväll med förhoppningen om återseende vid ytterligare två tillfällen under våren -94.

Else Bengtsson, Umeå.

Working with Dreams in Greece

-----Jag ligger i ljumt vatten, mitt vatten är omslutet av bergssluttningar på nästan alla sidor, dagen ligger bakom mig, natten stundar och det är alldeles nermörkt runt omkring mig, men vänder jag blicken uppåt ser jag det stjärnbeströdda himlavalvet och varje liten rörelse av min kropp i vattnet får marelden att lysa-----

Det är som vore det en underbar dröm, men det var verkligheten varje kväll före sänggåendet under en fantastisk drömvecka på ön Poros utanför det peloponnesiska fastlandet i Grekland. Tillsammans med 12 svenska kvinnor, 2 svenska män, 2 amerikanska kvinnor samt en kvinna från New Zealand hade jag den stora förmånen att få delta i kursen "Working with dreams in Greece" 15-22 maj 1993 under ledning av Dr Montague Ullman, New York.

Vi var en mycket blandad grupp vad gäller erfarenhet av tidigare drömgruppsarbete, alltifrån mycket sparsam gruppdeltagarerfarenhet till mångårig drömgruppsledarerfarenhet. Kulturellt och språkmässigt var vi också blandade, men Monte lyckades redan första dagen på sitt kloka, ödmjuka och engagerade sätt få gruppen att fungera som en enhet, som växte sig allt starkare under veckan som gick. Under 30 arbetstimmar fördelade på drygt 4 dagar hann vi dela 7 drömmar tillsammans.

Det gavs verkligen tid till att systematiskt arbeta igenom drömmarna på djupet med Monte som suverän ledare. Han visade en enastående förmåga att både leda gruppen med allt vad det innebar med en så stor grupp som vår, och samtidigt undervisa och lära ut sin teknik. Han gör det med stor empati och alltid med största respekt för drömmaren, utan att en enda stund förlora kontakten med gruppen för övrigt. Genom det omsorgsfulla drömarbetet kom varje dröm att beröra oss djupt, och för oss alla medförde veckan fördjupade insikter, nya möjligheter och nya, varma vänskapsförhållanden. I Montes hand ter sig drömarbetet så naturligt och så angeläget för människan och man kan bara stämma in i Montes ord: "Everyone needs a dream-group."

Valet av Poros som plats för en veckas drömarbete, kunde inte ha varit bättre. Mytomspunnen miljö, omgiven av hav och berg, dränkt i sol och värme, gav drömarbetet en särdeles djup dimension. Under veckan varvades drömarbetet med utflykter och många srövtåg i Poros'underbart vackra stadskärna, där det gavs rika tillfällen till samspråk med urinnevånarna själva. Ännu hade inte den strida strömmen av turister börjat, och grekerna var fräscha och glada att möta nya ansikten.

Ann Malmquist

Journeys in Dream and Imagination

essay on Artur Lundkvist's book,
Four Walls, Eight Windows,
1991, 129 pp., 17.95 US Dollar

Outside of literary circles the name of the author is not well known in this country. Arthur Lundkvist (1906-1991) was a leading contemporary Swedish poet and author who, in addition to his prolific output (over eighty books of poetry and prose) was a prominent member of the Literary Committee of the Swedish Academy. As such he exerted considerable influence on the choice of Nobel laureates. Fluent in Spanish he was instrumental in bringing a new generation of Latin and South American writers to Sweden. (Carlos Fuentes, Gabriel Garcia Marquez, Pablo Neruda, Octavio Paz). He is generally regarded as having brought modernism to the Swedish literary scene.

An inveterate traveller, urbane and cosmopolitan in outlook, he was truly a world citizen. He was also an autodidakt. Brought up in a working class household his formal education terminated in the sixth grade. Early in his career he was identified with the generation of left-wing avant-garde writers. He has been described as proletarian in his sympathies and aristocratic in his writings. Like all Swedes he had a deep love for nature and never lost touch with his rustic roots.

In October of 1981 Artur Lundkvist suffered a severe heart attack, lost consciousness and lapsed into coma. He was kept alive on a heart-lung-machine but remained unresponsive for two months. His wife, Maria Wine, also a writer, remained at his bedside constantly and, despite the forebodings of his doctors, persisted in her efforts to reach him through poetry and song. The first indication that some measure of awareness had returned was a faint flicker of a smile in response to being told a funny story. It took many weeks for the recurrent stretches of clouded consciousness to dissipate and many months to regain most of the ground he had lost. In the years that followed he returned to writing and continued to be productive.

Published originally in Swedish this book came to my attention by Swedish colleagues who knew of my interest in dreams. As I made my way slowly through the Swedish edition I was amazed at the author's detailed recall of dreamlike imagery in connection with the prolonged coma and the slow recovery that followed. There is no clear timing of the events he describes but, from what I could gather, there were a few fragmented memories and impressions from the period of deep coma.

Most of his recall seems to be associated with his subsequent struggle to hold on to the fleeting moments of awareness. His inner life was particularly vivid during this period and was recounted later in elaborate detail. The result is a *mélange* of dreams, dream-like imagery, flights of imagination and the exaggeration of various sensory impressions.

How does a gifted and richly imaginative person cope with the dreadful combination of enforced immobility and near total disconnect from the world he knew? Artur Lundquist found a way which he describes in his opening words:

"I know I am travelling all the time, possibly with no interruptions, also with no tremors or noises, soundlessly and softly, and then I am no longer lying in my bed but stepping out into the world where everything is awake, sundrenched, comforting, and I am there clearly as a visitor, and I am quite at ease, it must be a dream journey I have undertaken, a definite dream journey where all is real, where all my wishes are fulfilled without my even asking, precisely the way all journeys ought to be, but maybe one has to be dead in order to journey like that."

Out of touch with his surroundings, entombed in a metal cabinet, he was able to create and later recall elaborately crafted metaphorical imagery that simultaneously reflected the confinement he was subjected to and the contrasting freedom he felt as his imagination took over. This "immobile traveller" as Carlos Fuentes refers to him in his Introduction, went on voyages to strange lands, witnessed strange happenings (cows giving purple milk, white people transformed into black people) and where strange things happened to him (varying in size from tiny to huge).

Not all was pleasantly wishfulfilling. Although he usually experienced himself as a detached observer, the scenes he

witnessed on his journeys reflected poignantly his touch and go encounters with the ever-present threat of total oblivion. Scenes of passion, sensuality and beauty are offset by images of death, barrenness and petrification. He comes upon starving people who wear their skeletons outside their bodies. He muses about the sun as a "master of space ... tearing itself apart ... bearer of unbearable forces constantly destroying themselves". He reflects on the evanescence of life as he watches a rain drop splash against a window or a snowflake falling and disappearing.

His feelings of confinement are metaphorically transformed:

"I wake up and find myself in surroundings with no vertical dimensions, the room seems to close just above me, leaving no space at all to sit up, I am forced to lie there straight on my back unable to turn on my side". He experiences a suffocating anxiety: " ... now the horrifying thought comes to me that maybe I am in a coffin without having the slightest idea how I ended up there, possibly already considered dead". On another occasion he finds himself in a cage as if in a zoo with a crowd staring at him with curiosity. He comes across a building designed and built a long time ago by two Japanese architects and wonders if they had been walled into the building alive.

The sense of his own cognitive loss is depicted in the inept and helpless feelings as a hotel guest in a land where he is ignorant of the language. He has difficulty negotiating even the simplest amenity: "How badly suited you are to being a hotel guest, from the very beginning you feel suspect, you use the wrong expressions even in your own language, not to mention others ..." Dealing with the reception desk is "purgatory". He does not know where to leave the key or whether or not to say good morning.

Soon after the return of consciousness, when he discovered he could no longer write, he describes an anosognosia-like response. He blames his hand for the problem and suggests " ... perhaps I could replace the hand one way or the other, perhaps have a new hand from a dead person surgically attached".

He captures the essence of dreaming itself when he notes: " ... how easy to lift the past to the surface and perceive its strange reality as present, but ... it escapes (as) from the hand cupped around water", or: "My dreams are of iron so strong, so durable, but they soon begin to rust and nothing is left of them".

This edition includes a Preface by a neurophysiologist, Dr David Ingvar, who had an extended interview with Lundquist during his period of recovery, an Introduction by Carlos Fuentes and a Foreword by Maria Wine, his wife of over fifty years. Dr Ingvar recounts the onset of the illness and some of the details of his stay in the intensive care unit. During the course of their conversation the subject of death came up. Lundquist's response was: "But I know what happens now. It finishes. The world disappears. It is quite simple".

In her foreword Maria Wine writes movingly of her long vigil trying to keep hope alive despite the gloomy prognostications of the medical staff. To what extent did her persistent daily efforts to reach her husband through the poems and music he loved play a role in his recovery? A question not to be dismissed lightly! She writes: "Suddenly you were gone, and yet not quite gone: you lay there with large, open, astonished eyes, as if something invisible had interrupted their last visual impression, your pupils seemed wordless like black lacklustre stones, yet in the greyish-blue iris of your eyes there was a hint of a milky white shimmer ... your face was dreamlike and still, you were like

a 'dreamer with open eyes'". The latter was a reference to a book Lundquist wrote in 1966, perhaps with some prescience, entitled "Self Portrait of a Dreamer with open Eyes".

Fuentes notes the metaphorical power of Lundquist's imagery in translating, as the poet does, living experience into art, even the living experience of being so close to a sustained death-like state. In a wide-ranging explication of Lundquist's account he sees connections to Aztec mythology, to man's effort to identify with and remain separate from nature, and finally as an epiphany of the changing state of European consciousness.

As is the case with any successful literary effort, this book stands on its own, apart from context. In this instance, however, knowing the context adds a significant psychological dimension, revealing as it does, the congruence between the imagery evoked and the nature of the life-threatening circumstances under which it was generated. I would have liked to have been privy to greater clarity about the course of the illness and the timing of the various images that were recalled. That might satisfy my scientific curiosity but at the cost of greedily pursuing my own interest in the face of a perfectly satisfying aesthetic experience. The imaginative realm was Lundquist's last remaining resource. He certainly put it to good use, enabling us to share with him what he described as "an autobiography visualized in a state of unconsciousness". For more of that autobiography to become available to an American audience I would hope that some day the hundred and two vignettes omitted in this edition will be made available in English.

In closing, I want to pay tribute to the superb translation by Ann B. Weissman and Annika Planck. They captured in full the lyrical quality of Lundquist's prose.

Montague Ullman, M.D.

Utbildningsplan för drömgruppsledare

för arbete med drömmar i liten grupp
enligt professor Montague Ullmans metod.

Fastställd den 20 mars 1993

Ledarträningens syfte är att ge aspiranten ingående kännedom om metoden och drömgruppsprocessen, fördjupad förståelse för drömmens metaforer, medvetenhet om ansvaret för drömmen, drömmaren och gruppen.

1. Tillträde till ledarträning

förutsätter grundläggande erfarenhet av drömgruppsarbete med godkänd ledare och sker efter samråd med ledaren.

2. Deltagande i lärarledd grupp

utgör första delen av ledarträningen. Omfattningen av denna del kan variera och avgörs av lärare och aspirant i samråd. Styrelsen rekommenderar att aspiranten under träningstiden deltar även i grupp ledd av annan lärare.

3. Ledning av egen grupp och deltagande i handledningsseminarier

utgör ledarträningens andra del. Arbete med egen grupp kan påbörjas efter samråd med läraren. Samtidigt deltar aspiranten i handledningsseminarier.

Tillträde till handledningsseminarier förutsätter medlemskap i Drömgruppsforum.

4. Registrering i Drömgruppsforums förteckning över godkända drömgruppsledare

sker efter handledarens rekommendation och egen ansökan till styrelsen för Drömgruppsforum.

ÅRSMÖTE

19 mars 1994

kl 14

Efter sedvanliga förhandlingar inbjuder vi till samtal om våra upplevelser av drömgruppsarbete, som kan användas i olika och ibland ovanliga sammanhang.

För att stimulera till samtal vill vi ha några som inleder kort, ca 5-6 minuter vardera, och berättar om sin erfarenhet. Den som är intresserad att göra detta, kan anmäla sig till Kerstin Andersson, tel 00470/112 58 eller Sven Hedenrud, tel 046/13 65 00.

*

Nya medlemmar välkomna!

Om du känner någon som är intresserad av att bli medlem i Drömgruppsforum, kan vederbörande höra av sig till Kerstin eller Sven.

Rätt till medlemskap har var och en som genomgått eller genomgår utbildning till drömgruppsledare och som delar föreningens målsättning.

*

Ledarträning

27/6 - 1/7 1994 kommer det att erbjudas drömgruppsledarträning på Ljungskile folkhögskola.